

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Sogaard: Jeg skal kun gøre en enkelt bemærkning til det ændringsforslag, som det ærede medlem hr. Morten Lange har stillet, nemlig den, at vi jo ved første behandling af hovedlovforslaget om ungdommens uddannelsesfonds forvaltning og virksomhed har diskuteret hele spørgsmålet om fordelingsprincipperne, og jeg skal henstille til det høje ting at forkaste det af det ærede medlem hr. Morten Lange stillede ændringsforslag.

Morten Lange: Det ærede medlem hr. Sogaards henstilling kom jo ikke som nogen bombe for mig, men jeg er nu alligevel ked af det, for det, jeg har foreslået, er jo i al almindelighed og i al sin enkelhed, at vi skulle opretholde den fordeling imellem legater og lån, som vi i sin tid med omhu har forhandlet os til rette om; det synes jeg havde været klogt, især ved en så midlertidig ajourføring, som de 10 mill. kr. betyder.

Jeg skal anbefale at stemme for det ændringsforslag, jeg har stillet, og jeg skal lægge til, at når jeg ikke har stillet forslag om en forøgelse af de 10 mill. kr., er det ikke, fordi jeg synes, at de 10 mill. kr. er nok, men fordi vi jo nu er så langt henne på finansåret, at der allerede er problemer nok med at få fordelt den ekstra ration, og at få fordelt en større ration på retfærdig vis vil formentlig ikke være særlig nemt. Jeg skal altså ikke stille noget forslag om ændring af selve beløbet, men blot om en mere retfærdig og rimelig fordeling.

Undervisningsministeren (Helveg Petersen): Jeg vil gerne sige til det ærede medlem hr. Morten Lange, at hele den problematik, han er inde på med hensyn til fordelingen mellem lån og stipendier, kommer vi jo ind på under behandlingen af

hovedlovforslaget. Jeg skal derfor ikke komme ind på spørgsmålet her, men anbefale, at man stemmer for udvalgsflertallets indstilling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslaget
forkastedes med 104 stemmer mod 8.

Lovforslagets §§ 1 og 2 og dets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om afgift af forlystelser.

(Lovforslaget (nr. 134) findes i tillæg A. sp. 1667, fremsættelsen i tidenden sp. 3759).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Albertsen: Jeg vil gerne indledningsvis takke den højtærede finansminister for nærværende lovforslags fremsættelse. Det fremtræder som et ændringsforslag til den gældende lov om afgift af forlystelser. Den afgiftslettelse, som lovforslaget indebærer, er jo en bemærkelsesværdig foreteelse, og derfor synes jeg, man kan lægge lidt varme i takken til ministeren. Jeg vil gerne fæste mig ved de positive sider af denne sag.

Motiveringerne for lovforslagets fremsættelse er flere. En ændring af forlystelsesafgiften blev allerede lovet af daværende finansminister Kampmann i februar 1960. Resultatet af et ekspertudvalgsarbejde hermed er endnu ikke fremkommet, og det nu fremskyndede lovforslag hænger da også mere sammen med behandlingen af et andet lovforslag, nemlig det af den højtærede minister for kulturelle anliggender fremsatte forslag til lov om biografer.

[Albertsen.]

Under arbejdet med dette lovforslag — under dygtig ledelse af udvalgets formand, det ærede medlem hr. Poul Nilsson — er det i stigende grad blevet klart, at uanset hvor dygtigt udarbejdet biografloven end er, og uanset hvor god en ramme loven end måtte blive rent teknisk og indholdsmæssigt for hele filmsbranchen, hjælper det alt sammen lidet, fordi den nuværende biografafgift er en belastning for den branche, det drejer sig om. Uanset at der i årene 1956, 1957, 1959 og 1960 er gennemført en række lettelser, har dette ikke givet branchen bæredygtige arbejdsvilkår. Derfor henvendte det nævnte udvalgs formand sig på udvalgets vegne til den højtærede finansminister og anmodede denne om et snarligt initiativ i hele afgiftsproblemet for filmsbranchen.

Da et lovforslag, såfremt det skulle færdigbehandles i indeværende folketingsår, nødvendigvis måtte fremsættes inden den 15. marts, hastede det. Derfor fremkommer lovforslaget, inden det pågældende ekspertudvalgs betænkning er færdig.

Lovforslaget indebærer dels en ophævelse af de specielle afgifter for cirkus, varieteer, offentlige baller, serveringsteatre, boksekampe, tryllekunst og lignende arrangementer, dels en betragtelig lettelse i biografafgiften.

Hvad det første angår, skyldes initiativet ikke nogen aktual henvendelse, men mere, at denne u håndterlige afgiftslov årene igennem har voldt et væld af juridiske, tekniske og administrative besværligheder. Folk, der har med loven at gøre, har karakteriseret den som en lov med 10 pct.s indtægt og 90 pct.s besvær, og da indtægterne derfra er meget beskedne — i alt 4 mill. kr., hvoraf halvdelen tilfalder kommunerne — har den højtærede finansminister ment det forsvarligt at foreslå denne afgift ophævet. Jeg er sikker på, at ikke mindst politiet — jfr. den henvendelse, der er fremkommet for nogen tid siden fra landets politimestre — vil være særdeles glad ved, at alle disse fortolkningsbesværligheder forsvinder, når lovforslaget her forhåbentlig bliver vedtaget.

Hvad er varieté, og hvad er revy?

Marlene Dietrich med høj hat er kostumeret, og derfor er hun afgiftspligtig. Yder

hun derimod de samme præstationer uden høj hat, er hun ikke afgiftspligtig. Hvordan med det besvær, landbetjentene har haft med at få afgifter af halv- eller hel-offentlige baller? Eller for at gå over i det rent paradiske: Nykøbing Falster har en udmærket revy, hvor billetterne på gulvet som følge af servering er afgiftspligtige, men ikke dem på balkonen, for dér er ikke servering. Jo, det har været besværligt.

Ved gennemførelse af lovforslaget kan man udtrykke håb om, at afgiftslettelse vil blive mærket direkte på billetten, når den er realiseret i form af en eventuel nedsættelse, således at publikum vil kunne få glæde deraf. Andre steder kan det måske bidrage til, at repertoireet bliver forbedret.

Det skal dog ikke glemmes, at visse grene af den her berørte branche vitterlig i de seneste år også har haft vanskelige arbejds- og indtjeningsvilkår. Konkurrencen med fjernsynet og bilismen har også for disse forlystelser spillet en ganske betydelig rolle, og derfor er det også ud fra et hensyn til de berørte brancher velbegrundet med en ophævelse af afgiften.

Da man vel for sidste gang i folketinget forhøjede biografafgiften — det var i samlingen 1954-55 — fra tre ottendedele til fem ellevedele af entréindtægten, stod der i bemærkningerne til loven, at man gik ud fra, at biografbesøget ville holde sig uændret. Som Storm-P. så udmærket har sagt det: det er svært at spå, ikke mindst om fremtiden, og resultatet af den nævnte spådom blev da heller ikke uændret biografbesøg, men et fald, hvad følgende tal viser: i 1953 solgtes 59 mill. billetter, i 1956 var det faldet til 49 mill., og i 1962 var det helt nede på 38 mill. billetter, altså et fald på ca. 40 pct. inden for 9 år. Det er sket i en periode med stigende velstand, god beskæftigelse og befolkningstilvækst. I hovedstaden er udviklingen endnu mere markant. Her var biografbilletsalget i 1953 20,6 mill., i 1963 kun 10,6 mill., altså faktisk en halvering. Denne udvikling skyldes udelukkende fjernsynets voldsomme fremgang, og situationen er i dag den, at ca. to tredjedele af landets husstande har fjernsyn og dermed faktisk en lille biograf i deres hjem.

Udnyttelsen af biografpladserne er da og

[Albertsen.]

så faldet stærkt. I 1953 var det 56,4 pct., i 1960 var det helt nede på 34 pct., og for 1963 regner man med, at udnyttelsen i hovedstaden vil være under 30 pct.

Denne voldsomme, ja, næsten katastrofale nedgang i udnyttelse og billetsalg har selvfølgelig også givet sig udslag i statens hidtidige indtægter ved forlystelsesafgifterne. Dels er de jo for biografernes vedkommende sat ned fra fem ellevedele til syv syttendele, senere minus en syvendedel og derefter minus en tredjedel, dels er billetsalget som nævnt faldet stærkt — rent økonomisk har tilbagegangen været fra 42 mill. kr. i 1958 til ca. 15 mill. kr. i finansåret 1961-62.

Mange teatre, der tidligere betalte afgifter, er nu som følge af den skattefri bundgrænse på 30.000 kr. fritaget. Tallet er i provinsen faldet fra 117 til 97 og i hovedstaden fra 31 til 26.

Der er som her påvist et særdeles vægtigt materiale, der begrundet den højtærede finansministers initiativ. Filmsbranchen befinder sig virkelig i en overordentlig vanskelig situation. Det er da også helt klart, at enhver afgift af varer eller en afgift, der berører ganske bestemte erhverv, må tilpasses efter den bæreevne, varerne eller de pågældende erhverv har. Jeg tror ikke, at biografer eller danske filmsproducenter kan bære de dem pålagte byrder, i det hele taget af konkurrencemæssige grunde kan påtage sig afgifter fremover ud over de almindelige person- og selskabsskatter som alle andre.

En og anden vil måske spørge, om det ikke er ret ligegyldigt, om vi har en selvstændig dansk filmsproduktion, eller om antallet af biografer er 250 eller 450. Det berører relativt få mennesker, og de pågældende skal nok klare sig på anden måde. Hvad det sidste angår, tvivler jeg ikke om, at de vil kunne klare sig uden lovgivningsmæssigt initiativ, men det bliver så på helt andre områder. De præstationer, som danske filmsfolk i de seneste år under vanskelige arbejdsvilkår har ydet, viser klart, at vi har en sum af talenter, som endog set med

international målestok hævder sig fortræffeligt. Men det ville være mere end kortsynet, hvis man alene så på de få i branchen direkte engagerede; tænk blot på, hvilken betydning dansk filmsproduktion har for alle vore kunstnere, jfr. den henvendelse, folkettinget og finansministeren for nylig har fået fra Dansk Skuespiller Forbund.

Rent nationaløkonomisk har det også stor betydning at have en dansk filmsproduktion, da vel ca. $\frac{1}{3}$ af de film, der vises i biograferne, er danske; men såvel nationalt som kunstnerisk er det vel heller ikke uden betydning, at Danmark også på dette felt viser flaget og dermed kvaliteten.

Der er folk, der har sagt, at uanset den gode tendens i nærværende lovforslag, løser det på ingen måde filmsbranchens problemer, og at sagen alene er, at enten ophæver man hele forlystelsesskatten nu og straks, eller også ophæver man dansk filmsproduktion og forlænger biografbranchens døds kamp. Hvorvidt denne karakteristik er helt dækkende, tør jeg ikke afgøre, men om sagens alvor kan ingen tvivl herske, og for filmsproduktionen er vurderingen sikkert helt korrekt. Jeg har imidlertid vurderet den højtærede ministers forslag som et regeringsudspil, som vi i folketinget og i det kommende udvalg nøje kan drøfte; såvel hvad angår enkeltheder, som hvad angår principper, vil regeringen være forhandlingsvillig. De udtalelser, der er kommet til pressen, må kunne opfattes på samme måde.

Nedgangen i statens provenu dels direkte som følge af fradragsprocentens forhøjelse fra $\frac{1}{3}$ til 45 pct., dels som følge af ændret indtægtsfordeling mellem kommunerne og staten vil samlet blive på 6 mill. kr.; hertil kommer indtægtstab ved ophør af den øvrige forlystelsesafgift, der nu andrager i alt 8 mill. kr. En yderligere lettelse ud over det foreslåede vil ikke alene berøre statsfinanserne, men også være et ubehageligt minus for landets kommuner, i særlig grad de større kommuner med København i spidsen, hvor indtægtstab alene vil blive på over 5 mill. kr. De særlig berørte kom-

[Albertsen.]

muner er i høj grad dem, der for nylig fik en vis økonomisk bet ved ophævelsen af erhvervsskatten.

Da refusionsbestemmelserne for folke- og invalidepensionen 1961 blev ændret, var der også forslag fremme om at lade hele provenuet af forlystelsesskatten overgå til staten. Forslaget blev dengang taget tilbage; set i dagens perspektiv må man beklage denne udgang.

Jeg ved ikke, om en regulering af satserne for selskabsbeskatningen vil være en vej at betræde; men uanset midlerne til løsning af dette problem i de berørte kommuners interesse vil der i denne sag være en dobbelt byrde for den højtærede finansminister at løse.

Jeg vil dog indskyde, at en række kommuner i nogen grad har indset eller allerede mærket udviklingen, idet de har måttet eftergive den kommunale biografafgift og dermed har foruddiskonteret udviklingen.

Den socialdemokratiske folketingsgruppe kan tilslutte sig lovforslaget, og vi vil i udvalgsarbejdet være imødekommende og fordomsfri over for en bred tilslutning om yderligere lempelse, eventuelt hel afvikling af skatten. Forudsætningen må imidlertid være, at en sådan lettelse kan udformes under rimelig hensyntagen til kommunerne og uden skade for statens eller samfundets samlede økonomi.

Hvis disse hensyn sammen med hensynet til filmsbranchen kan gå op i en større enhed, vil det være lykkeligt og i nøje samklang med daværende finansminister H. C. Hansens forslag om ophævelse af teaterskatten i 1950 og falde sammen med ministeren for kulturelle anlæggers energiske bestræbelser for at fremme dansk kulturliv.

Holger Hansen: Det lovforslag, vi her behandler, er ifølge finansministeren ment som første skridt på vejen til en afvikling af forlystelsesskatten.

Det, der formentlig har været denne lovgivnings begrundelse, da den i sin tid blev gennemført, har vel været ønsket om at opkræve nogle skatter, der skulle tynge på mennesker, der ville more sig eller underholdes, et synspunkt, der vel i og for sig er megen ræson i; men det viste sig, at denne beskatning medførte et administrativt be-

svær, som ikke stod i et rimeligt forhold til de penge, den skulle give. Dertil kommer, at erfaringerne har vist, at selve klaringen af, hvad der skulle være afgiftspligtig underholdning, har været vanskelig. Det er altid vanskeligt at skønne, om noget er mere opbyggeligt end andet. Det har vi set i administrationen af denne lovgivning gang efter gang, såvel som vi har set det på mange andre områder. Dertil kommer, at denne lovgivning har medført en række sager ved vore domstole, som i hvert fald har vist, at den ikke er så klar, som vi alle ønsker lovgivningen skal være.

Vi er altså nu kommet dertil, at vi, og formentlig også den højtærede finansminister, mener, at skatten på forlystelser skal afvikles af de grunde, jeg har nævnt, og fordi denne skat på urimelig måde gør det svært, for ikke at sige umuligt, for dansk filmsproduktion at fortsætte sin virksomhed. Dette sidste argument vil vist alle erkende må tillægges overmåde megen vægt.

Dansk film har store traditioner, traditioner, som jeg er sikker på at man i filmsproducenternes kredse gør en stor indsats for at holde i ære, men det er ikke bare for traditionens skyld, vi ønsker at hjælpe filmsbranchen, hjælpe dansk film. Filmen er i dag en kulturfaktor, og som et lille land kan vi ikke forsvare, at den røst, dansk film i fremtiden vil lade høre, skal forstumme — ikke for producenterne skyld, men fordi dansk film er en del af den danske kultur. Så kan man være enig eller ikke enig i den linje, de forskellige producenter har anlagt, det ændrer intet i, at vi må og skal give vor filmsindustri sådanne vilkår, at den kan leve.

Jeg går ud fra, at den højtærede finansminister er enig i disse betragtninger. Hvis det er tilfældet, har jeg svært ved at forstå, at ministeren ikke har draget konsekvensen deraf. Lovforslaget tilsigter en lempelse af skatten for filmsforevisninger, men til gengæld en fuldstændig fritagelse for forlystelsesskat på alle andre områder.

Det forekommer mig ikke at være indlysende rigtigt at fritage f. eks. offentlige baller eller væddeløb for skat, men beholde den for filmsforevisninger. Jeg kan forstå, at ministeren er ked af en besværlig administration, og at arbejdet ikke er pengene værd, når det gælder baller og cirkus og

[Holger Hansen.]

disse ting, hvor spørgsmålet om afgift er vanskeligt. Jeg kan aldeles acceptere dette synspunkt, men ret beset er det dog, når det kommer til stykket, ikke baller eller Tivoli eller de væddeløbsbaner, vi ad anden vej i fjor rakte en hjælpende hånd, der i øjeblikket er i knibe; det er filmen. Vi gør vel også klogt i at huske på, at det formentlig er det danske fjernsyn, der har beredt filmen og biograferne så store nedgange i besøgstallet og derigennem gjort økonomien så ansændt, som tilfældet er. Vi har altså her i det høje ting efter min opfattelse et moralsk ansvar for, at denne lovgivning bliver tilpasset forholdene, og det vil efter min og mit partis opfattelse sige, at vi ophæver afgiften.

Hvad der derefter skal følge til styrkelse af dansk film, skal jeg ikke komme ind på ved denne lejlighed. Det drøftes i biografudvalget, og det er mit indtryk, at man dér venter på resultatet af forhandlingerne omkring dette forslag. Man vil så i dette udvalg tage fat på de spørgsmål om filmens muligheder og vilkår og de forskellige ting, der må komme ind i, skal vi sige et fordelingsbillede biograferne imellem. Det er sager, vi ikke har for i dag.

Jeg har ikke meget at bemærke til de enkelte paragraffer i lovforslaget. Det forekommer mig dog, at vi nøje må drøfte forskellige af de ændringer, der er nævnt, naturligvis forudsat, at vi ikke, hvad jeg dog håber og også tror, kan nå frem til en fuldstændig afvikling af denne afgift. Vi må alle, også den højtærede finansminister, være enige om, at det må være målet.

Den højtærede finansminister anfører i lovforslaget som en del af sin begrundelse for at bevare denne afgift hensynet til kommunerne. For mit vedkommende kan jeg forstå finansministeren på dette område. Det er vanskeligt på et tidspunkt, hvor man i kommunerne har tilrettelagt sine budgetter med indtægten fra forlystelsesskatten indbefattet, at fjerne denne indtægtskilde. Jeg må måske lige indskyde, at den højtærede finansminister dog, så vidt jeg kan læse tallene i forslaget, beskærer kommunernes andel i forhold til i fjor. Men lad mig om dette problem først sige, at det for de fleste kommuner er en overmåde ringe del af deres indtægter, der her er tale om. Vi

kan og må i udvalget have eksempler på, hvilke talstørrelser det drejer sig om for de større byer, København og Frederiksberg, for provinsbyerne og for landdistrikterne, og forsøge at sætte disse talstørrelser i relation til budgetterne og behovet i øvrigt i kommunerne. Jeg tror, det vil være muligt at finde en udvej med lidt god vilje fra alle sider.

Det vil af disse bemærkninger fremgå, at vi i venstre er indstillet på en afvikling af denne beskatning så hurtigt, som det er gørligt, og med disse udtalelser vil jeg gerne tilsige venstres medvirken i det udvalg, der formentlig bliver nedsat efter denne behandling.

Hanne Budtz: Dansk film har højest nødsignal. Man kan vel nok ikke sige, at det er sådan, at filmsproducenter og -instruktører ligefrem forlader det synkende skib, men de tvinges faktisk dertil for at tage arbejde i andre lande, der i hvert fald hidtil har haft større forståelse for nødvendigheden af at skabe en passende fremtid for filmen.

Jeg kan kun som andre ærede ordførere fremhæve den tradition, dansk film har at bygge på, og som man må sige i høj grad er ført op i en moderne form i dag. Dansk film spænder jo fra det seriøse til det farcemæssige. Når jeg nævner det farcemæssige, ligger der ikke noget ondt i det; der kan i høj grad være kvalitet også i underholdningsgenren. Vi fra det konservative folkeparti vil naturligvis være med til at bevare muligheden for, at dansk filmsproduktion ikke alene kan bestå, men også leve og udvikles. For en stor del af befolkningen er det simpelt hen ønskværdigt at kunne se dansk film alene af sproglige grunde, og dansk film er vel i høj grad biografernes store mulighed for nogenlunde at kunne klare sig i konkurrencen med fjernsynet, hvor de ellers står svagt. Vi har her i landet en hel bunke dygtige filmsinstruktører, der frembringer et dansk kulturprodukt og en underholdningsindustri, kan man også godt sige, som vi ikke må undvære.

I udvalget vedrørende forslaget om biografloven har man opfordret den højtærede finansminister til at betragte det som en hastesag at komme dansk film til hjælp, og det kan efter det konservative folkepartis mening i virkeligheden kun gøres ved, at

[Hanne Budtz.]

man helt ophæver forlystelsesafgiften. Vi ser i det fremsatte forslag en vilje til fra den højtærede minister at imødekomme de ting, udvalget har peget på, men det er naturligvis en etapevis fremgangsmåde, og jeg vil da også have lov at betragte det som et forslag, der kan ændres under en udvalgsbehandling.

Også jeg forstår så udmærket, hvor vanskeligt det må være for den højtærede finansminister nu at skulle sige: ja vel, men jeg tager væsentlige beløb fra kommunerne ved at ophæve forlystelsesafgiften. Jeg forstår, det er vanskeligt, ikke mindst nu da kommunernes budgetter er vedtaget og man har taget afgiften i betragtning for det kommende finansår. Det har sine vanskeligheder, men når man står over for valget mellem kommunernes indtægter og dansk films fremtid, må valget for vort vedkommende blive filmens fremtid. Den højtærede minister går i sine beregninger ud fra, at det beløb, som kommunerne skal have i indtægt, er beregnet ud fra indtægtsforholdene i 1963. Men hvis det virkelige går sådan, som det kan se ud til i øjeblikket, at der vil blive produceret færre danske film, må man i høj grad alene af den grund regne med indtægtsnedgang for kommunerne i form af tab af forlystelsesafgift.

Det er en hastesag nu, og jeg håber derfor, at man kan få en hurtig udvalgsbehandling og imødesee et ændringsforslag fra den højtærede ministers side under udvalgsbehandlingen.

Selvfølgelig er der også — det skal vi ikke være utaknemlige for — lyspunkter i lovforslaget, nemlig at afgiften ophæves for andre former for forlystelser. Det er en ændring, der givet vil spare megen administration og meget fortolkningsbesvær. Vi skal ikke mere til at fortolke, om Marlene Dietrich i mink er kunst, og om hun i høj hat er varieté. Den vil også betyde en lettelse for vore cirkus, selv om det beklageligvis for vort store cirkus Schumann kun bliver, indtil man vil nedrive den bygning, som den højtærede kulturminister desværre ikke vil være med til at lade frede. Men ellers kan vi se med glæde hen til, at denne forlystelsesafgift afskaffes for cirkus i øvrigt, for baller og anden publikumsdans, motorvæddeløb,

og hvad der ellers er omtalt i lovforslaget.

Vi er altså fra det konservative folkepartis side indstillet på at få ophævet forlystelsesafgiften til skade for de offentlige kasser. Det vil blive en fordel for biografene og for danske film.

Jeg har bemærket, at den højtærede kulturminister agter at stille et ændringsforslag til forslag til lov om biograflov, måske vil det ske under udvalgsbehandlingen af biografloven, et ændringsforslag, som netop tager sigte på dansk filmsindustriens fremtid.

Helge Larsen: Jeg vil gerne indledningsvis takke den højtærede finansminister for dette lovforslag om ændringer i afgiften af forlystelser. Jeg vil også takke for det principielle synspunkt, som er kommet til udtryk om ønskeligheden i helt at kunne afvikle forlystelsesskatten. Samtidig pointerer jeg, at jeg fuldt vel forstår de vanskeligheder, som fremhæves af den højtærede finansminister.

Det er jo rigtigt, som det allerede er blevet sagt, at dansk filmsproduktion i øjeblikket kæmper med betydelige vanskeligheder, og at der også for biografteatrene i de senere år har været betydelige vanskeligheder som følge af, at søgningen og salget af billetter er gået ned. Det er jo den aktuelle baggrund for, at dette lovforslag fremsættes. Man kunne så sige, at det er lidt paradoksalt, at de områder, hvor der sker en fuldstændig ophævelse af forlystelsesafgiften, ikke vedrører filmsforevisning. Men jeg vil gerne trods denne bemærkning om det paradoksale give fuld tilslutning til, at man afskaffer afgiften på forlystelser i alle de nævnte tilfælde, fordi jeg erkender, at det beløb, der indkommer, er relativt lille i forhold til de meget store administrative vanskeligheder, der er ved at opkræve disse afgifter og — som det også allerede er nævnt her under debatten — i mange tilfælde ved at afgøre, om en forestilling er afgiftspligtig, eller den ikke er det. Der har i de senere år været adskillige meget interessante sager, hvori man har måttet træffe afgørelser, som måske ikke altid har forekommet let forståelige.

Hvad angår den lettelse af beskatningen af filmsforevisning, som er foreslået, vil jeg meget stærkt anbefale den. Jeg skal naturligvis ikke lægge skjul på, at jeg gerne

[Hølge Larsen.]

så, at man helt kunne afvikle biografbeskatningen og filmsbeskatningen, men som jeg sagde før, forstår jeg fuldt ud de betæneligheder, som den højtærede finansminister har givet udtryk for. Der er hensynet til den nedgang i kommunernes indtægter, som en fuldstændig ophævelse ville betyde, og det ville altså tilmed, hvis man tænker sig, at det skulle ske nu, være på et tidspunkt, da kommunerne havde endt deres budgetlægning. Der ligger her et meget stort problem. Jeg erkender også, at der på grund af det provenutab, som staten ville få, ligeledes er et problem, og jeg forstår og tilslutter mig helt de synspunkter, den højtærede finansminister har fremsat vedrørende de statsfinansielle betæneligheder ved at gå til en fuldstændig afvikling af forlystelsesskatten.

Jeg er naturligvis, som de øvrige ærede ordførere, der har talt her, rede til at drøfte disse problemer igennem i udvalget. Jeg vil også meget gerne medvirke til, at man kommer længere end foreslået i det foreliggende lovforslag, men jeg må altså understrege, at de statsfinansielle hensyn og hensynet til kommunernes økonomi er meget tungtvejende, og jeg tror derfor, at skal man gøre sig håb om at komme videre, må man måske nok kunne finde andre former for erstatning for det, der måtte bortfalde.

Jeg vil gerne til slut, idet jeg altså i øvrigt anbefaler lovforslaget til en meget velvillig behandling i udvalget, fremhæve det værdifulde, der ligger i, at man nu overfører et beløb på 2 mill. kr. til støtte til dansk filmsproduktion. Det er jo rigtigt, at vi netop i de senere år har set meget, værdifuldt, initiativ i dansk filmsproduktion, og jeg tror derfor, at det vil være særdeles vigtigt, at man kan støtte den danske filmsproduktion med større beløb, end man har kunnet det hidtil, og vel navnlig også, at man kan anlægge kriterierne for denne støtte anderledes, end de var i den gamle lov. Jeg forstår, at den højtærede minister for kulturelle anliggender vil komme med forslag herom, som det har været drøftet i forbindelse med lovforslaget om biografteatre, og jeg er som sagt meget glad for, at der nu her er et beløb, hvormed man kan begynde den nye og, tror jeg, mere effektive støtte til den danske filmsproduktion.

Morten Lange: Her op til den 15. marts har folketinget ikke alene fået sådan en lille storm af lovforslag, men vi har også med beklagelse konstateret, at en del af disse lovforslag skulle vi have haft meget før. Vi har lige haft en lille hastesag om „Ungdommens uddannelsesfond“, som uægtelig kom adskilligt post festum, ikke fordi man ikke vidste, at dette lovforslag burde have været fremsat for længe siden, men fordi den høje regering ikke havde taget sig sammen og fået det lavet i tide, og det skal den ikke have tak for. Og når jeg takker den højtærede finansminister, fordi han pludselig er kommet med et lovforslag i stor hast, som jeg er glad for, at han er kommet med, er det ikke uden en bemærkning om, at det er åbenbart, at dette lovforslag skulle have været vedtaget for 4-5 år siden, altså før min direkte skyldighedsperiode. Jeg tror nok, at min tak for denne hasten må følges af en understregning af, at det havde været klogere, hvis man var kommet med en lov af denne karakter på et tidspunkt, da man ikke havde behøvet at skynde sig, men samtidig havde forhindret en del af den skade, som allerede nu er sket.

Efter disse indgangsord, så over til selve lovforslaget. Først dette: i princippet glæder det mig uhyre meget at se, at vi her får chancen for at slippe af med en indirekte beskatning. Det forekommer nemlig os, at det opsving, den indirekte beskatning har haft tendens til at tage i de senere år, er noget ret uheldigt; jeg er derfor glad, hvis det kan hænde sig, at vi kan slippe af med nogle af de indirekte skatter, vi har haft et stykke tid, og som i praksis har vist sig at være uheldige — og det kan man nok sige gælder ganske særligt om forlystelsesskatten. Ihvorvel ikke alle film er store og helstøbte kulturprodukter, er filmene dog kulturudtryk, som man ingenlunde skal ringe-agte, idet de er befolkningens hele chance for at indleve sig i kulturelle spørgsmål, og som sådanne af en ganske væsentlig betydning — og skat på kultur kan jeg nu ikke rigtig se der noget godt i.

Nu er det selvfølgelig blevet særlig grelt derigennem, at hele afgiften er blevet inderligt perforeret, derved at vi nu kan få vist de lidt ældre film — og de er kulturelt på mange måder også værdifulde — i fjernsynet hjemme. Derfor bliver det selv-

[Morten Lange.]

følgelig helt unaturligt, at man, når man går hen og sætter sig på en umagelig stol i et biografteater, skal betale forlystelsesafgift, men når man sidder hjemme i sin egen lænestol, skal man ikke betale forlystelsesafgift — det er da ikke til at forstå for almindelige dødelige.

Men desværre må jeg også sige, at det skridt, der er taget, er — som det er gentaget af samtlige ordførere — kun et lidet og beskedent skridt i retning af det, vi må nå, og må nå i dette folketingsår, nemlig henimod at få likvideret forlystelsesafgiften i dens helhed. Det, der er stillet forslag om, betyder kun et overordentlig beskedent skridt mod målet. Jeg er fuldstændig klar over, at vi møder problemer, når vi skal løse den opgave at få denne skat ophævet, men jeg tror nok, at når vi analyserer problemerne, vil vi opdage, at det, der tvinger os til skridtene, er de store afgørende sager, og det, der holder igen, er noget, vi må kunne klare nemmere.

Når jeg siger problemerne, mener jeg i og for sig ikke så meget biografvejernes problemer, for jeg tror såmænd nok, der skulle blive vist film endda, og jeg er helt sikker på, at kendte danske navne vil producere film i udlandet, og at de nok skal få deres tilskuere og tilhørere; der skal såmænd nok komme folk hen i biografen endda. Det er i og for sig heller ikke producenternes problem, der ligger mig så forfærdelig tungt på sinde. Der er idealistiske og fine stræbere imellem dem, men der er også mange, for hvem filmsproduktion er en slags fabrikation, der bliver sat i gang, og måske kunne de få glimrende afløb for deres initiativ ved i stedet at fabrikere stole.

Jeg tror imidlertid, der er et andet sted, vi møder et hovedproblem, og det er, når det gælder skuespillerne, instruktørerne og alle de vigtige brikker i vort kulturliv, som vi simpelt hen ikke kan tåle forlægges deres arbejdsplads til fjerne strande og bliver primadonnaer ved rivieraen — eller hvortil man nu henviser dem — hvis dansk filmsproduktion lukker af. Det er ikke bare filmen, der derigennem lider tab; det er også dansk teaterliv; væsentlige dele af vort kulturliv vil derved komme i en vanskelig situation, for jeg tror ikke,

at dansk teaterliv ville få nogen stor fremtid, hvis ikke man havde filmsbranchen at støtte sig til. Det gælder både skuespillerens udvikling og også mange andre ting, også det samspil, der er mellem de to grene af kunsten.

Af hensyn til dansk teaterliv og den danske filmsproduktion og især af hensyn til de mennesker, der skaber filmene — instruktører og filmskuespillere — mener jeg, at det er en nødvendighed, at vi får en lettelse i de økonomiske forhold, så at denne produktion ikke alene kan fortsættes, men også fremmes.

Vi skal derfor af med forlystelsesafgiften, helt og totalt, ikke for at få biografbilletternes priser bragt væsentligt ned, men snarere for at kunne benytte en del af et tilsvarende beløb til at styrke den danske filmsproduktion og specielt den del af den, der er særlig værdifuld og kunstnerisk særlig god. Det vil være den vej, vi er nødt til at gå.

Jeg er ikke i tvivl om, at vi bliver nødt til at gøre et eller andet ved kommunernes problem samtidig, for der vil hastværk med afskaffelsen jo unægtelig rejse et problem. Man kan ikke komme rendende i løbet af en måned og pludselig stjæle så og så meget fra et antal kommuner og så stadig væk forlange, at de skal lave hæderlige budgetter. Det er ikke så godt — for at sige det pænt — og vi må finde en eller anden løsning på dette problem. Men hvis vi har valget imellem at finde en løsning på de kommunale økonomiske problemer, som jo dog i den sidste ende kun er ét spørgsmål om kontante penge, om en regnskabsudligning, og muligheden for, faren for, at dansk film forsvinder mellem fingrene på os i løbet af de næste år — ja, så ved jeg, hvad der kan repareres, hvad der er råd for, og hvad det kan blive uhyre svært at få repareret og lappet, hvad det kan tage lang tid at få repareret, og hvor vi kan komme til at investere meget mere, hvis der skal rådes bod på den skete skade.

Kommunernes problemer skal vi altså løse, og det kan vi; men det falder os ganske givet ikke nemmere at løse dem på en sådan måde, at vi ignorerer skuespillerens problemer. Det er med andre ord helt klart, at vi må af med den forlystel-

[Morten Lange.]

sesafgift, som der her er foreslået en beskedent reduktion af.

Hvad angår den øvrige forlystelsesaftgift, er alle glade for at komme af med den; det er jeg også, for jeg tror, den er tosset at administrere, og det er såmænd den væsentligste grund til glæden. Jeg havde egentlig lyst til at spørge den højtærede finansminister, om han ikke kunne finde på at stjæle lidt flere af de penge, som forskellige udenlandske stjerner jo desværre ikke selv får til deres egen gage — for så skulle det være dem vel undt — men som forsvinder i lommen på de særdeles velstående og særdeles industrielt indstillede managers, som det vist nok hedder, der driver denne del af forlystelsesindustrien.

Jeg tror ikke, at dette kan give kompensation sådan i kroner og øre, men der er i hvert fald et skatteobjekt dér. Det var vel egentlig dér, forlystelsesaftgiften skulle have sat ind: på de store penge, som stadig væk nogle enkelte mennesker tjener på at føre de populære mennesker frem til større eller mindre glæde for os alle. Men det er sikkert en vanskelig vej, og jeg tilråder den ikke som kompensationsudvej, snarere som en retfærdighedshandling nu, da vi står overfor at skulle afskaffe den almindelige forlystelsesaftgift, som jeg tror for længst har tjent sin mere eller mindre gode sag.

Grøndahl: Foranledningen til dette lovforslag er jo den fortsatte nedgang i biografbesøget, som vel hovedsagelig skyldes fjernsynets udbredelse. Lovforslagets vedtagelse vil betyde, at biografefjerne får ca. 6 mill. kr. mere i lommen, og for kommunerne skulle lovforslaget jo ikke betyde nogen nedgang i deres indtægt af biografskatten, da fordelingssatserne mellem stat og kommune er ændret, således at det bliver staten, der tager indtægtsnedgangen på sin kappe.

Da støtteordningen til fordel for bemærkelsesværdige kunstneriske film kun er blevet lidet udnyttet, grundet på en beklagelig mangel på den slags film, foreslås denne ordning nu ophævet og erstattet med en fast ordning, hvorefter der af statens andel i forlystelsesaftgiften overføres 2 mill.

kr. til ministeren for kulturelle anliggender. Hvis dette betyder, at smagsretningen inden for filmen herhjemme fremover hovedsagelig skal ledes af firmaet P. H., Grundtvigs efterfølger & co., så må det forudses, at denne placering på 2 mill. kr. vil vække megen modstand. Da filmsbranchens forhold har udviklet sig så alarmerende uheldigt, ville det sa ikke være overvejelse værd, at den foreslåede ophævelse af afgiftspligten på alle andre forlystelser end biografer — og som i penge udgør 4 mill. kr. — får lov at vente, og at dette provenu bliver overført til gunst for biograferne, således at disse får en lempelse på i alt 10 mill. kr., uden at dette forårsager yderligere udgift for statskassen.

Kategorien Marlenes høje hat og pæne ben kan utvivlsomt trække fulde huse flere år endnu.

Vi er i øvrigt positivt indstillet over for lovforslaget.

Finansministeren (Poul Hansen): Ja, jeg vil gerne takke de ærede ordførere for den tilslutning til lovforslaget, der jo, så vidt jeg kan skønne, for næsten alles vedkommende gik videre endnu end til lovforslaget, som det foreligger her. På en vis måde kunne jeg måske have anledning til at føle mig en lille smule ensom, idet jeg åbenbart er næsten den eneste, der har kunnet tænke mig, at afskaffelsen af forlystelsesaftgiften skulle foregå etapevis. Jeg har jo forstået af de udtalelser, der er faldet her, at der er en aldeles overvældende stemning for, at man skrider til snarest muligt at afskaffe hele forlystelsesaftgiften.

Når jeg har stillet forslag om en aftrapningsordning og ikke om en fuldstændig øjeblikkelig ophævelse af forlystelsesaftgiften, skyldes det jo ikke, at jeg ikke deler de betragtninger om dansk film, som er fremsat her, betragtninger, som jeg er ganske enig i. Jeg kunne måske sige det på den måde, at kunne jeg følge mit hjerte og ikke havde andre hensyn at tage — herved tænker jeg altså på de hensyn, jeg har anført i fremsættelsestalen — ville det have været mig en meget stor tilfredsstillelse at stille det lovforslag, som så mange her har ønsket skulle være stillet, men jeg har jo ikke kunnet se væk, dels fra de problemer,

[Finansministeren.]

som ligger omkring kommunernes andel i forlystelsesafgiften, dels fra de hensyn, som ligger i den statsfinansielle situation.

Det er for så vidt rigtigt, at staten ikke i den forstand fattes penge. Vi budgetterer jo med et ganske pænt overskud for det kommende finansår, og det er måske endda muligt — jeg antyder det som en svag mulighed — at dette overskud kan vise sig at blive større; der kan jo blive tale om nogle besparelser på anlægsudgifterne, og der kan også blive tale om, at visse skatteindtægter giver lidt mere end budgetteret. Men selv med det for øje må man jo erkende, at den økonomiske situation, vi står over for, ikke opfordrer til lettelse i finanspolitikken — og det, der er tale om i dette lovforslag, er jo en lettelse, selv om den er beskeden. Men skal man ophæve forlystelsesafgiften fuldt ud, og bliver der i denne forbindelse tale om kompensation til kommunerne på den ene eller den anden måde, bliver der jo tale om en større lettelse, ganske vist stadig beskeden, men dog alligevel en sådan lettelse, at jeg for min del er nødt til at se på de nævnte forhold og have mine betænkeligheder over for fuldstændig at kvitte de beløb, der her er tale om.

På den anden side vil det naturligvis være vanskeligt at modstå et så enstemmigt og kraftigt pres, som der åbenbart her er til stede. Jeg skal derfor for min del give tilsagn om at forhandle om disse problemer i det udvalg, som bliver nedsat; jeg forstår, at det er en sag, som vi nok skal kunne klare nogenlunde hurtigt. Jeg håber, at vi så også kan drøfte, hvorledes forholdet til kommunerne skal klares.

Det lyder naturligvis tiltalende, når det ærede medlem hr. Morten Lange taler om, at man kunne lægge en stor skat på fremføringen af udenlandske stjerner. Jeg tror dog nok, at det vil give os visse besværligheder med afgrænsningen af, hvad der skal beskattes, og hvad der ikke skal beskattes, det har vi jo allerede set.

Når jeg har foreslået den del af forlystelsesafgiften, som ligger uden for filmsområdet, fuldstændig afskaffet, beror det ikke på nogen sådan udpræget forkærlighed for de forlystelsesområder, der her er tale om. Jeg kan såmænd i og for sig godt erkende, at

de trænger sådan set mindre til lettelse end filmsbranchen, end biografteatrene. Men det beror først og fremmest på, at jeg synes, at de administrative vanskeligheder, som der er på dette felt, og den arbejdsindsats, som denne administration forlanger, er relativt stor i forhold til de små penge, der kommer ind ad den vej. Og så ved vi jo, at en del af de afgørelser, som må træffes, er lidt problematiske, og vi ved, at der er ting, som ikke bliver belagt med afgift, om hvilke man kunne sige, at det var fuldt så rimeligt, at de blev belagt som nogle af dem, der bliver det. Derfor er det et tvivlsomt område, som jeg synes det var rimeligt at få af vejen.

Jeg er derfor heller ikke særlig stemt for at opretholde dette område og spare penge ind dér til fordel for filmen, men er altså indstillet på at tage den forhandling i udvalget, som der er fremsat ønske om ved denne lejlighed, og så må vi se, hvad der kan komme ud af det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Albertsen: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i lov om ferie med løn. (Forhøjelse af feriegodtgørelsen m. v.).

(Lovforslaget (nr. 132) findes i tillæg A. sp. 1653, fremsættelsen i tidenden sp. 3755).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i medhjælperloven. (Tillæg til ferielønnen).

(Lovforslaget (nr. 133) findes i tillæg A. sp. 1657, fremsættelsen i tidenden sp. 3755).

Lovforslagene sattes til forhandling.